

การสร้างวัฒนธรรม “คราฟต์เบียร์” และกลยุทธ์การต่อรองของผู้ผลิตและผู้บริโภค ในเมืองพิษณุโลกและเมืองแพร่

บทคัดย่อ

งานวิจัย การสร้างวัฒนธรรม “คราฟต์เบียร์” และกลยุทธ์การต่อรองของผู้ผลิตและผู้บริโภคในเมืองพิษณุโลกและเมืองแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเกิดขึ้นของวัฒนธรรม “คราฟต์เบียร์” ซึ่งหมายถึงเบียร์ที่ผลิตด้วยความพิถีพิถันเหมือนการทำงานศิลปะ และใส่ความคิดสร้างสรรค์ในรสชาติด้วยวัตถุดิบที่หลากหลายแตกต่างจากเบียร์ที่ผลิตในระบบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ปัจจุบันวัฒนธรรมการดื่มเบียร์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นในเมืองพิษณุโลกและเมืองแพร่ ที่ไม่ใช่เมืองหลักสำหรับนักท่องเที่ยวหากเทียบกับกรุงเทพฯ และเมืองเชียงใหม่ และงานวิจัยนี้ยังศึกษาการใช้กลยุทธ์เพื่อต่อรองกับข้อจำกัดในการสร้างวัฒนธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมโดยเข้าไปในฐานะผู้บริโภคคราฟต์เบียร์ และบันทึกภาคสนาม ก่อนจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีวัฒนธรรมย่อย (Sub-culture) การสร้างภาพแทน (Representation) และการบริโภคความหมาย และปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน ของมิเชล เดอเซร์โต (Michel De Certeau)

จากการศึกษาพบว่า การเกิดขึ้นของวัฒนธรรม “คราฟต์เบียร์” ในเมืองพิษณุโลกและเมืองแพร่ มีขึ้นตามการเติบโตของวัฒนธรรมคราฟต์เบียร์ทั้งในต่างประเทศ และในกรุงเทพฯ หรือเมืองในจังหวัดอื่นๆ โดยในเมืองพิษณุโลกนั้น มีร้าน Girls Don't Cry ซึ่งเกิดขึ้นจากคนที่ชอบบริโภคคราฟต์เบียร์ในกรุงเทพฯ ก่อนจะได้รู้จักกับผู้ร่วมหุ้นคนอื่นๆ จนเปิดกิจการในเวลาต่อมา ส่วนในจังหวัดแพร่ เจ้าของร้าน NoMad ก็รู้จักกับเจ้าของร้าน Girls Don't Cry เช่นกัน โดยได้ขอคำแนะนำและความช่วยเหลือด้านกฎหมาย โดยเฉพาะการที่คราฟต์เบียร์ไม่ได้รับอนุญาตให้ผลิตตามกฎหมายที่ระบุปริมาณขั้นต่ำในการที่ค่อนข้างสูงที่ต้องใช้ทุนขนาดใหญ่ และการนำเข้าสินค้าที่ต้องเสียภาษี ประเด็นนี้จึงทำให้คราฟต์เบียร์ที่ขายในไทยมีราคาแพง ทำให้เจ้าของร้านต้องสร้างกลยุทธ์ด้วยการขายเบียร์อุตสาหกรรม เพื่อให้ร้านคราฟต์เบียร์ดำเนินกิจการต่อไปได้ อีกทั้งยังจัดกิจกรรมที่เป็นการรวมตัวของผู้ผลิตและผู้บริโภคด้วย เพื่อเป็นตัวเชื่อมผู้ดื่มหน้าใหม่และหน้าเก่าในกลุ่มวัฒนธรรมคราฟต์เบียร์เข้าไว้ด้วยกัน กิจกรรมลักษณะนี้ได้กลายเป็นช่องทางสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเบียร์และร้านใหม่ๆ เนื่องจากการโฆษณาสินค้าเครื่องดื่มมีเม็ดเงินติดกฎหมาย อีกทั้งในงานยังเป็นพื้นที่รวมตัวกันเคลื่อนไหว เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากกฎหมายด้วย ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดการผูกขาดการผลิตเบียร์ในระบบอุตสาหกรรม และแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมดื่มเบียร์ ที่ต่างจากการดื่มเพื่อความเมามายไร้สติตามที่สังคมส่วนใหญ่เข้าใจเท่านั้น